

**ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА
У СФЕРІ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ****FEATURES OF CRIMINAL LEGISLATION IN THE FIELD OF CORRUPTION CRIMES**

Батраченко Т.С.,

к.ю.н., доцент кафедри кримінально-правових дисциплін

Копійко Ю.С.,

студент юридичного факультету

Університет митної справи та фінансів

У статті досліджено норми кримінального законодавства, які визначають корупційні злочини. Проаналізовані юридичні ознаки складу корупційних злочинів, які відрізняють цю групу від інших видів злочинів, закріплених у Кримінальному кодексі України. Проведено класифікацію корупційних злочинів за різними ознаками.

Ключові слова: корупційний злочин, ознаки корупційних злочинів, класифікація корупційних злочинів.

В статье исследованы нормы криминального законодательства, которые определяют коррупционные преступления. Проанализированы юридические признаки состава коррупционных преступлений, которые отличают эту группу от других видов преступлений, закреплённых в Уголовном кодексе Украины. Проведена классификация коррупционных преступлений по различным признакам.

Ключевые слова: коррупционное преступление, признаки коррупционных преступлений, классификация коррупционных преступлений.

This article deals with the criminal rules of law which define corruption offenses. There were analyzed features of the corruption crimes that distinguish this group from other crimes stipulated in the Criminal Code of Ukraine. The scope of corruption crimes is a sphere of public services in which authorities exercise not only public authorities and local self-government but also officials of legal entities of private law – enterprises, institutions, organizations whose activities are aimed at meeting the needs and requests of citizens, legal entities and organizations. Corrupt crimes are characterized by specific features of the object and the objective side of the crime. Therefore, unlike other types of crimes enshrined in the Criminal Code of Ukraine, the sign of a common generic object is not mandatory for a group of corruption crimes. Thus, the act of a person committing a particular crime must be due to her official position or is related to the unlawful use of her official authority. A classification of corruption crimes has been made on various grounds. On the basis of the study of characteristic features, we propose to divide the corruption crimes by the subject of committing: 1) crimes committed by special subjects; and 2) crimes committed by general subjects; and on the subject of responsibility to divide them into: 1) crimes against which individuals are being prosecuted and 2) crimes whose responsibility lies with legal persons.

Key words: corruption crime, features of corruption offenses, classification of corruption crimes.

Проблеми, пов'язані з кримінальною відповідальністю за всі без винятку корупційні правопорушення, мають багато дискусійних або узагалі недосліджених теоретичних аспектів. Але не викликає заперечень той факт, що кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення є обов'язковою умовою переходу до стандартів правової держави.

Останнім часом вітчизняні дослідники підтримували думку щодо закріплення в кримінальному законодавстві України відповідальності за корупційні злочини та, власне, визначення поняття корупційних злочинів, звертаючи увагу на визначення цього терміну в міжнародних документах. Проведення антикорупційної реформи, проголошеної у 2014 р., вплинуло на внесення змін до Кримінального кодексу України (далі – КК України), зокрема закріплено поняття корупційних злочинів та посилено заходи відповідальності за них. Саме тому зараз є надзвичайно актуальним дослідження ефективності даних змін антикорупційного законодавства, оскільки належне виконання службових обов'язків – це служіння насамперед українському народу, державі, а не власним корисливим інтересам. Для забезпечення виконання даного завдання необхідними є як заходи стимулювання, так і заборони, що передбачені кримінальним законодавством.

Метою статті є теоретико-правовий аналіз положень кримінального законодавства, яке визначає корупційні злочини та встановлює відповідальність за них, розмежування корупційних злочинів з іншими видами злочинів та визначення ефективності дії кримінального законодавства у сфері корупційних злочинів.

Сучасний стан розвитку правової системи, особливо прийняття антикорупційного законодавства, передбачає зниження рівня корупції на основі вироблення ефективних шляхів її подолання та запобігання їй. Одним із них стало оновлення антикорупційного законодавства, зо-

крема введення у КК України поняття «корупційний злочин» та посилення відповідальності за вчинення злочинів цієї групи. Пропозиції щодо законодавчого закріплення поняття корупційних злочинів протягом останніх років висловлювали багато вітчизняних науковців, зокрема А. В. Виговська, М. І. Мельник, С. В. Невмержицький, І. В. Чубенко, В. Є. Скулиш та ін., також активно сприймали її громадські експерти. Саме через внесення до КК України відповідних змін постає питання, чи стануть вони важливим та ефективним кроком у запобіганні та протидії корупції в Україні.

Сьогодні корупція є тією перешкодою, яка гальмує реформування економіки та політико-правові перетворення на шляху нашої держави до вступу в ЄС та виходу із кризової ситуації. Насамперед, необхідно звернути увагу на те, що являє собою корупція. Узагальнюючи підходи науковців до визначення корупції, можемо визначити її як багатокомпонентне негативне явище, яке охоплює не лише соціальні, правові, економічні, а й морально-психологічні чинники, які зумовлюють використання особами наданих їм повноважень з метою вчинення неправомірних дій, які задовольняють їхні корисливі інтереси. Легальне (законодавче) визначення корупції подано у ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р., у якій корупція визначається як використання особами, які наділені службовими повноваженнями державного органу чи органу місцевого самоврядування (або особами, прирівнюваними законом до таких), своїх повноважень та пов'язаних із ними можливостей задля одержання неправомірної вигоди або обіцянки її надання для себе чи інших осіб або надання такої вигоди чи обіцянки з метою схилити особу, яка наділена службовими повноваженнями, до їх протиправного використання або використання пов'язаних з ними можливостей [3]. Корупційними правопорушеннями визнаються діяння, що містять ознаки

корупції та вчиняються особами, що володіють службовими повноваженнями і за вчинення яких передбачено притягнення особи до кримінальної, дисциплінарної та (або) цивільно-правової відповідальності.

Отже, корупційні діяння не завжди передбачають застосування заходів кримінально-правового впливу. Оскільки кримінальна відповідальність являє собою найсуворіший вид юридичної відповідальності, то корупційні злочини належать до найбільш суспільно небезпечних корупційних правопорушень, які потребують ефективних заходів реагування з боку держави на їх вчинення.

Довгий час вітчизняне кримінальне законодавство не містило поняття корупційного злочину, яке б охоплювало усі кримінальні правопорушення цього роду і прямої вказівки на відповідальність за його вчинення, цю категорію розробляла лише правова наука. Як справедливо зазначає А. В. Витовська, це можна вважати однією із головних ознак, які відрізняли українське кримінальне законодавство від кримінального законодавства зарубіжних країн відносно закріплення норм, які встановлюють відповідальність за корупційні злочини. У більшості кримінальних кодексів інших країн містяться окремі розділи, в яких регламентується покарання за вчинення кримінальних корупційних правопорушень (КК Японії, Швейцарії, Іспанії, Болгарії, Туреччини, а у КК Франції норми, що встановлюють покарання за корупційні злочини, деталізовані аж у трьох розділах і в окремому розділі для юридичних осіб) [7, с. 355]. Так, відсутність нормативного закріплення поняття корупційного злочину та встановлення відповідальності за їх вчинення належить до тих правових чинників, які гальмували дію заходів запобігання та протидії корупції, а також призначення суворого покарання винним у вчиненні корупційних діянь особам.

Задля посилення запобігання корупційним діянням та посилення кримінальної відповідальності осіб, які наділені службовими повноваженнями, у прикінцевих положеннях Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14 жовтня 2014 р. законодавець передбачив доповнення змісту ст. 45 КК України приміткою, яка містить вичерпний перелік корупційних злочинів.

Так, до корупційних належать злочини, передбачені ч. 2 ст. 191, ч. 2 ст. 262, ч. 2 ст. 308, ч. 2 ст. 312, ч. 2 ст. 313, ч. 2 ст. 320, ч. 2 ст. 357, ч. 2 ст. 410 КК України у випадках, коли ці злочини вчинено зі зловживанням службовим становищем; а також злочини, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368, 368-2, 368-4, 369, 369-2, 370 КК України [4]. Безперечно, це є позитивним кроком у напрямі оновлення антикорупційного законодавства та посилення відповідальності за вчинення корупційних діянь. Протягом останніх років саме завдяки недосконалості антикорупційного законодавства в Україні склалась ситуація, в якій особи, що вчиняють корупційні діяння, здебільшого не отримували справедливого покарання за свої дії. Це пояснюється тим, що дії винних у вчиненні корупційних діянь осіб завжди можна було кваліфікувати за КУАП, який визначав поняття «корупційного правопорушення», і притягати їх до адміністративної відповідальності, заходи якої менш суворі [10, с. 107].

Слід підкреслити, що, порівняно із міжнародно-правовими документами, КК України не зараховує до корупційних такі злочини, як протекціонізм, підкуп виборців, підтримка та лобювання інтересів тіньової економіки у відповідь на політичну підтримку [8, с. 264]. Із наведеного вище переліку чітко видно, що група корупційних злочинів сформована на основі певних спеціальних ознак, а не на підставі зосередженості їх в межах певного розділу Особливої частини КК України. До цих ознак дослідники зараховують сферу вчинення, спеціальний суб'єкт, особливі ознаки суб'єктивної та об'єктивної сторони складу злочину [5, с. 5].

Таким чином, слід відзначити особливості, які дають змогу відрізнити корупційні злочини від інших видів злочинів. Необхідно звертати увагу на те, що корупційні злочини вчиняються у сфері публічної влади, яку можна визначити як сферу, в якій органи державної влади та місцевого самоврядування здійснюють управління від імені народу суспільно значущими справами на основі передбачених нормами Конституції та законів України організаційно-розпорядчих функцій та повноважень. Проте ця ознака в умовах оновлення антикорупційного законодавства має ширший зміст. Сфера вчинення корупційних злочинів – сфера публічних послуг, в якій здійснюють свої повноваження не лише органи державної влади та місцевого самоврядування, а й службові особи юридичних осіб приватного права – підприємств, установ, організацій, діяльність яких спрямована на задоволення потреб та запитів громадян, юридичних осіб та організацій [6]. Ця ознака характеризується як обов'язкова для усіх складів корупційних злочинів. Корупційні злочини характеризуються особливими ознаками об'єкта та об'єктивної сторони складу злочину. Так, характерним є те, що визначити спільний родовий об'єкт усіх корупційних злочинів неможливо, адже вони за об'єктом посягання можуть бути віднесені до злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг проти власності, військових злочинів, злочинів у сфері господарської діяльності тощо. Тому, на відміну від інших видів злочинів, закріплених у КК України, ознака спільного родового об'єкта не є обов'язковою для групи корупційних злочинів. Так, діяння особи, яка вчиняє певний злочин, повинне бути зумовлене її службовим становищем чи пов'язане з неправомірним використанням її службових повноважень. Тобто, кваліфікуючи діяння, необхідно встановити зв'язок між повноваженнями, які мала особа, та діями, які вона вчинила на їх основі – вийшла за межі своїх службових повноважень. Наявність цього зв'язку між діями та наслідками дає змогу визначити злочин, наприклад, у військовій чи господарській сферах як корупційний.

З вищезазначеного випливає, що особливістю корупційних злочинів є те, що їх здійснюють спеціальні суб'єкти, визначені у ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р., – особи, які володіють службовими повноваженнями державного органу, органу місцевого самоврядування та службові особи юридичних осіб приватного права [3]. Тобто спеціальний суб'єкт цієї групи злочинів – це особа, яка порушує свої службові обов'язки з метою тим чи іншим способом задовольнити власні інтереси, які суперечать принципам публічної служби.

Однак не можна стверджувати, що ця ознака обов'язкова для усіх корупційних злочинів, є винятком щодо вчинення злочину спеціальним суб'єктом. Аналіз нормативних положень Особливої частини КК України, які встановлюють відповідальність за корупційні злочини, дає змогу встановити, що загальні суб'єкти вчиняють такі злочини, як підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ч.ч. 1, 2 ст. 368-3 КК України), підкуп особи, яка надає публічні послуги (ч.ч. 1, 2 ст. 368-4 КК України), пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України), зловживання впливом (ч. 1 ст. 369-2 КК України) [1]. Злочини, вчинені загальним суб'єктом, зараховано до корупційних, оскільки вони спрямовані на порушення законного порядку здійснення службовими особами повноважень у сфері публічних послуг. Варто звернути увагу на той факт, що від суб'єкта вчинення корупційного злочину в окремих випадках треба відрізнити суб'єкта, який відповідатиме за його вчинення. Так, це стосується кримінальної відповідальності юридичних осіб, яка є новим інститутом для

галузі національного кримінального права. Так, відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб» від 23 травня 2013 р. [2].

КК України передбачає застосування до юридичних осіб заходів кримінальної відповідальності за корупційні злочини з таких підстав:

1) злочин вчинила уповноважена особа (тобто особа, наділена службовими повноваженнями, або особа, яка має право діяти від імені юридичної особи на підставі закону, договору або установчих документів юридичної особи);

2) дії особи вчинено від імені або в інтересах юридичної особи (ч. 2 ст. 262, ч.ч. 1, 2 ст. 368-4, ст. 369, ст. 369-2 КК України);

3) встановлений зв'язок між діями службової особи та отриманням юридичною особою неправомірної вигоди чи ухиленням від передбаченої законом відповідальності, який дає змогу визнати злочин таким, що спрямований на покращення становища юридичної особи;

4) створення юридичною особою сприятливих умов для вчинення злочину, передбаченого ч. 1, 2 ст. 368-4, ст. 369, ст. 369-2 КК України, внаслідок незабезпечення виконання службовими особами обов'язків щодо запобігання корупційним проявам. На нашу думку, встановлення відповідальності юридичних осіб за вчинення корупційних злочинів є позитивним чинником для запобігання корупційним проявам у економічній сфері, оскільки загроза кримінальною відповідальністю матиме ефект стримування від неправомірних дій, а заходи покарання сприятимуть передаванню незаконних прибутків корупціонерів у дохід держави.

Слід визначити також ознаки суб'єктивної сторони, які характеризують суспільно-небезпечні діяння як корупційні. Щодо форми вини, то вона може бути умисною або змішаною (умисне діяння, але ставлення до наслідків – необережне). Корупційні злочини вчиняються з певних мотивів та задля досягнення певної мети, які є факультативними ознаками суб'єктивної сторони. Для усіх корупційних злочинів характерні корисливий або особистий мотив та прагнення одержати неправомірну винагороду.

Як зазначає В. Є. Скулиш, щодо кваліфікації цієї групи злочинів актуально досліджувати питання про тривалість та системність вчинення корупційних діянь, оскільки ці ознаки впливатимуть на ступінь тяжкості призначеного покарання [10, с. 109]. Необхідно звернути увагу, що поряд із виділенням групи корупційних злочинів у КК України змінилися правила звільнення осіб, які вчинили корупційні злочини, від кримінальної відповідальності та від покарання і його відбування в напрямку створення суворіших умов для звільнення корупціонерів або заборони застосування окремих видів звільнення корупціонерів.

Питання класифікації є важливим у дослідженні корупційних злочинів. Так, законодавець, згруповуючи корупційні злочини у примітці до ст. 45 КК України, умовно розмежував їх на дві групи: 1) злочини, що можуть визнаватись корупційними за умови вчинення їх шляхом зловживання службовим становищем; 2) власне корупційні

злочини, більшість з яких зосереджені у розділі, який охоплює злочини у сфері діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг (виняток становлять лише злочини, передбачені ст. 210, ст. 354 КК України).

На основі дослідження характерних ознак пропонуємо поділити корупційні злочини за суб'єктом вчинення на: 1) злочини, які вчинили спеціальні суб'єкти; та 2) злочини, які вчинили загальні суб'єкти; а за суб'єктом відповідальності розділити їх на: 1) злочини, до відповідальності за вчинення яких притягуються фізичні особи та 2) злочини, відповідальність за вчинення яких покладається на юридичних осіб.

Слід звернути увагу на класифікацію, притаманну практиці багатьох зарубіжних держав, яка здійснюється на підставі ролі суб'єкта у вчиненні корупційного злочину. Так, виділяють активні та пасивні корупційні злочини. До перших належать такі корупційні правопорушення, які вчиняють загальні суб'єкти, – це пропозиція, передавання, надання або обіцянка надання неправомірної вигоди, а пасивні – спеціальні його суб'єкти (службові особи, особи, які надають публічні послуги, тощо), які отримують таку вигоду [9, с. 35-36].

Корупційним злочином є суспільно небезпечне діяння, яке посягає на охоронювані кримінальним законом відносини у сфері надання публічних послуг, за вчинення якого суб'єкт злочину притягається до встановленої кримінальним законом відповідальності.

Особливими ознаками, які відрізняють корупційні злочини від інших видів злочинів, є вчинення протиправного діяння у сфері надання публічних послуг особою, яка наділена службовими повноваженнями, наявність причинного зв'язку між діянням особи та її службовими повноваженнями, корисливий або особистий мотив, притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення корупційних злочинів юридичних осіб.

Позитивним як для науки кримінального права, так і для вирішення практичних завдань є нормативне згрупування кола корупційних злочинів, яке сприятиме підвищенню ефективності запобігання та протидії корупційним проявам, оскільки:

– є важливим кроком у вирішенні питання кваліфікації корупційного злочину, оскільки для цього існують нормативні підстави;

– сприяє наданню правильної оцінки корупційним діянням та розмежуванню їх з іншими видами корупційних правопорушень, зокрема адміністративними проступками;

– нормативне згрупування корупційних злочинів сприяє кваліфікації;

– забезпечуватиме невідворотність покарання за вчинення суспільно небезпечних корупційних діянь;

– справляє запобіжний вплив на посадових осіб, схильних до вчинення корупційних діянь;

– має важливе значення для гармонізації української правової системи із правом країн-членів ЄС, оскільки застосування заходів кримінальної відповідальності за корупційні злочини до юридичних осіб є не лише потребою часу, але і наслідком сприйняття досвіду зарубіжних держав, зокрема європейських, у політиці боротьби з корупцією.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб : Закон України від 23 травня 2013 року // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 12. – Ст. 183.
3. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.
4. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 47. – Ст. 2051.
5. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення : навч. посіб. / С. М. Клімова, Т. В. Ковальова, М. О. Тучак. – Х. : Магістр, 2012. – 200 с.

6. Абраменко Ю. Ю. Публічні послуги та їх роль у забезпеченні якості управління / Ю. Ю. Абраменко // Публічне адміністрування : теорія та практика. – 2011. – № 2 (6) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11ayuzyu.pdf](http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11ayuzyu.pdf).
7. Виговська А. В. Кримінальна відповідальність за корупційні злочини за вітчизняним і зарубіжним кримінальним законодавством : порівняльна характеристика / А. В. Виговська // Правова держава. – 2010. – Вип. 21. – С. 351–357 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/36863/48-Vygovska.pdf?sequence=1>.
8. Кимлик Р. В. Склад злочинів, пов'язаних з корупцією / Р. В. Кимлик // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 1. – С. 263–265 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pap.in.ua/1_2014/Kumlyk.pdf.
9. Куц В. Поняття корупційних злочинів та їх види / В. Куц, Я. Триньова // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2012. – № 4. – С. 32–36 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnapr_2012_4_8.pdf.
10. Скулиш В. Є. Норми про корупційні злочини як необхідна складова Особливої частини Кримінального кодексу України / В. Є. Скулиш // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2013. – Вип. 660. – С. 106–110 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/660/18.pdf>.

УДК 343.97+343.344

ДЕЯКІ КРИМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ

SOME CRIMINOLOGICAL ASPECTS OF CRIME IN ARMS TRAFFICKING SPHERE

Кучер В.М.,
директор

ТОВ «БУДІНВЕСТ-КАПІТАЛ»

У статті розглянуті питання, присвячені проблемним аспектам злочинності у сфері незаконного обігу зброї. Проаналізовано стан та динаміку викрадень, привласнень, вимагань вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів та заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем. Визначено деякі сучасні їхні детермінанти.

Ключові слова: зброя, бойові припаси, злочин, кваліфікація, викрадення, вимагання, військовий конфлікт, відповідальність.

В статье рассмотрены вопросы, касающиеся проблемных аспектов преступности в сфере незаконного оборота оружия. Проанализированы состояние и динамика похищений, присвоений, вымогательства огнестрельного оружия, боевых припасов, взрывчатых веществ или радиоактивных материалов и завладения ими путем мошенничества или злоупотребления служебным положением. Определены некоторые их современные детерминанты.

Ключевые слова: оружие, боевые припасы, преступление, квалификация, похищение, вымогательство, военный конфликт, ответственность.

The article deals with the issues of crime in arms trafficking sphere. The state and dynamics of abductions, assignments, extortions of firearms, ammunition, explosives or radioactive materials and their possession by means of fraud or abuse of office have been analyzed. Some modern determinants are determined.

It is noted that the level's increase of arms trafficking sphere is a serious factor indicating worsening of the crime situation in the country, the growth of organized crime and terrorism, and therefore contributes to the loss of personal security in society. Speaking about the special public danger of illicit arms trafficking, attention is drawn to the fact that it consists, first of all, in creating the necessary conditions for the commission of other serious and especially grave crimes, as well as the growth of armed crime in general. In addition, a phenomenon such as the latent arms trafficking plays a huge role.

The statistical data concerning the commission of the analyzed crimes are presented in the mass media and in official state editions. The article analyzes legislative acts regulating issues of criminal liability for arms trafficking.

The classification of abductions, assignments, extortions of firearms, ammunition, explosives or radioactive materials and their possession by means of fraud or abuse of office depending on the method of committing a crime is given.

Among the main determinants of their commissioning is an unstable political situation, the existing military conflict in the country, weak technical protection of military-industrial complex objects, and so on. To solve the problem, it is proposed to develop a qualitatively new system of prevention, disclosure and investigation of such crimes, which would counteract the spread and committing of other crimes related to the arms trafficking.

Key words: weapons, combat supplies, crime, qualifications, abduction, extortion, military conflict, responsibility.

Зростання рівня незаконного обігу зброї є важливим фактором, який свідчить про погіршення криміногенної ситуації в країні, зростання організованої злочинності, тероризму, а тому сприяє втраті почуття особистої безпеки в суспільстві. Говорячи про особливу суспільну небезпеку незаконного обігу зброї, важливо звернути увагу на те, що вона полягає перш за все у створенні необхідних умов для вчинення інших тяжких та особливо тяжких злочинів, а також у зростанні збройної злочинності взагалі. Крім того, величезну роль відіграє таке явище, як латентність незаконного обігу зброї. Держава – це єдиний простір, де переплітаються всі сфери життєдіяльності. Політичні, економічні та інші сторони взаємодії дуже важливі й залежні одна від одної, і якщо десь є прогалина, тріщина або вада, страждають усі інші сторони. Тож, зростання збройної злочинності також знаходиться в прямій залежності від політичної та економічної ситуації в країні. Нестабіль-

ність суспільства, виникнення регіональних конфліктів безпосередньо призводить до збільшення кількості злочинів, пов'язаних із незаконним обігом зброї. Найбільш поширеними джерелами надходження зброї в незаконний обіг є об'єкти його зберігання і виробництва. За загальним правилом, до таких об'єктів відносять військові частини, організації військово-промислового комплексу, підприємства, що виробляють зброю, органи внутрішніх справ і підрозділи внутрішніх військ. Також нерідкі випадки появи зброї в незаконному обігу в результаті її втрати законними власниками. Так, за даними МВС України, у період із 1 квітня 2014 року до 1 січня 2017 року було викрадено 13361 одиницю зброї. Крім того, зареєстровано 6807 злочинів, пов'язаних із незаконним обігом зброї [1].

У нашій країні численні спроби ввезення та вивезення зброї щорічно реєструються прикордонними та митними органами. За 9 місяців 2017 року правоохоронними